

Hein van Iersel

Bosbeheer een zaak van lange adem

Toxandria is gelegen in de streek waar de grond voornamelijk uit zand bestaat. En dat is zelfs te merken aan het clubembleem, dat net als de baan wordt gedomineerd door de grove den. In 1991 introduceerde Tox, zoals de baan in de wandelgangen wordt genoemd, een bosbeheersplan. Dit vormt de directe aanleiding tot ons gesprek met Sjaak Pelkmans, head-greenkeeper van Toxandria.

Sjaak Pelkmans: 'Toxandria is een echte bosbaan. Bijna 50 % van onze baan bestaat uit bos. Dan kun je nagaan hoe belangrijk het is om een goed plan te hebben om dat gebied te beheren. Toen ik hier 13 jaar geleden kwam werd er eigenlijk niet naar het bos omgekeken. Met als gevolg dat de oorspronkelijke begroeiing van grove den en inlandse eik steeds meer teruggedrongen werden door vooral Amerikaanse vogelkers of bospest. De eerste beheersactiviteiten die wij ontplooid hebben naar het bos toe, zijn dan ook het verwijderen van bospest geweest. Ik denk dat we daar zo'n 3 jaar mee bezig zijn geweest. Eerst alles afzagen met als gevolg dat alles dubbel terugkwam door wortelbroed en uitschieten. Na verloop van tijd zijn we toen maar met round-up aan de slag gegaan. Dat is natuurlijk iets wat we nu niet meer zouden doen, maar dat besef bestond toen niet. Dat verwijderen van

bospest is indertijd gebeurd op verzoek van staatsbosbeheer, dat een aantal bossen beheerd, die aan Toxandria grenzen. Die bospest was eigenlijk de hele oorspronkelijke bebossing aan het verdringen. Die planten wortelen zo breed, dat andere bomen eigenlijk niet meer bij het water kunnen. En als je dan denkt dat het grondwater op plaatsen tot 3 meter diep zit, dan begrijp je wel dat de andere beplanting het heel zwaar had'.

Bos-keeper of Green-keeper ?

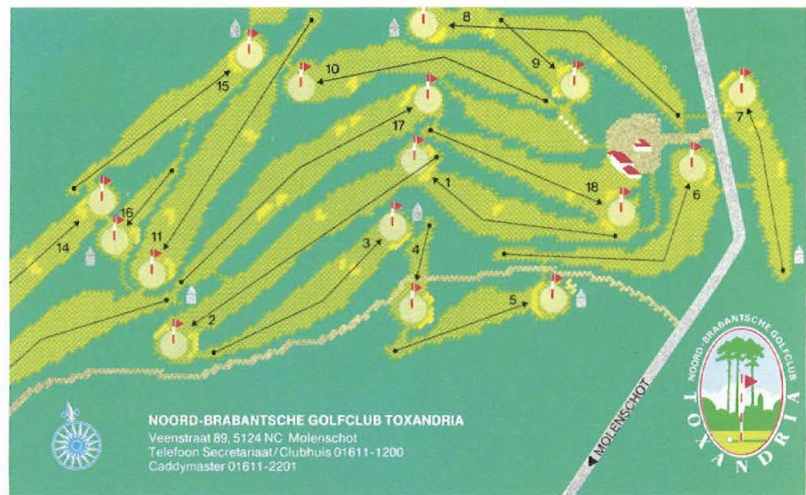
Op mijn vraag waarom Toxandria in 1991 begonnen is met een bosbeheersplan, antwoordt Pelkmans heel eerlijk: 'Dat heeft ook iets te maken met het gebrek aan kennis op het gebied van bosbeheer. Je moet als beheerder van een bosgebied in principe 10 tot 15 jaar vooruit kunnen kijken. Dan hebben de bomen en struiken die jij plant zich ontwikkeld.

En als greenkeeper heb je die kennis in onvoldoende mate. Persoonlijk denk ik ook, dat een beheersplan garanties geeft tegen een al te snelle verandering van inzicht of personeel. Natuurlijk kunnen er zaken veranderen in een plan, vervolgt Pelkmans, maar zo'n beheersplan vormt altijd het uitgangspunt'.

Nieuwe aanplant

In de bebossing van Toxandria bestaat het gevaar, dat door afnemende vitaliteit van bomen grote stukken van de bebossing verdwijnen. Mogelijke oorzaken daarvan zijn wellicht gelegen in het dalende waterpeil, in de veroudering van de bebossing en doordat bomen te dicht op elkaar staan. Om het verdwijnen van het bos te voorkomen, is het nodig dat planmatig gezorgd wordt voor een nieuwe generatie bomen. Voor de aanplant van nieuwe bomen is in het bosbeheersplan een zeer gedetailleerd overzicht opgenomen. In dit aanplant-schema is uitgegaan van een periode van 10 jaar waarin zo'n 3500 jonge bomen zullen worden aangeplant. De planten die op Toxandria zullen worden bijgeplant zijn voornamelijk grove den en Corsicaanse den, inlandse eik, krent- en vuilboom.

Bij de aanplant in de afgelopen winter hebben de greenkeepers van Toxandria gebruik gemaakt van een speciale aanplantmethode. In eerste instantie zijn met behulp van een grondboor gaten geboord met een diameter van ca. 75 cm. Deze gaten zijn vervolgens gevuld met een mengsel van voedselrijke zwarte teelaarde en arme grond. In dit mengsel zijn vervolgens de bomen geplant. Op mijn vraag waarom voor deze zeer arbeidsintensieve methode is gekozen, antwoordt Pelkmans: 'Wij willen de nieuwe beplanting alle kans geven om snel aan te slaan en dan is dat beetje extra werk best de moeite waard'.

Sjaak Pelkmans

Landingszones

Sjaak Pelkmans, zelf geen onverdienstelijk golfer met handicap 32, vertelt hoe belangrijk het is, dat je als greenkeeper zelf ook golf speelt. 'Het is natuurlijk heel makkelijk om golfspelers belachelijk te maken, die ieder stukje golfterrein zo glad als een tapijt willen hebben. Maar wanneer je als greenkeeper zelf ook speelt, dan ervaar je hoe vervelend het is om je bal verloren te slaan in een bos. Je hebt als greenkeeper ervoor te zorgen, dat mensen een faire kans hebben, maar je moet ook zorgen, dat de natuur zijn gang kan gaan op de baan. En in onze ervaring is dat meestal best goed te combineren. Wij gaan er bijvoorbeeld van uit, dat rondom de landingszones, zo'n 120 tot 200 meter van de tees, de baan wat breder en het bos beter begaanbaar en dus beter bespeelbaar moet zijn.

En je ziet gewoon dat buiten die zones in principe geen ballen meer neerkomen.

Knelpunten

Welke knelpunten zien de greenkeepers bij het beheer van de bossen van Toxandria? Sjaak Pelkmans: 'Geld is natuurlijk altijd een probleem. Wij zouden bijvoorbeeld graag willen investeren in een stobben-frees, zodat we die apparatuur niet hoeven in te huren. Bij boswerk heb je ook het probleem, dat niet iedere greenkeeper daar dol-enthousiast over is. En dat is ergens wel logisch. Werken in het bos is natuurlijk compleet ander werk dan werken op de green'.

Algemeen beheersplan

Waarom wel een bosbeheersplan maar geen alomvattend plan voor de gehele

baan?, is mijn laatste vraag aan Pelkmans. 'Wij zouden het alleen maar toejuichen als zo'n plan er kwam', zegt Pelkmans. Wij zijn op dit moment bijvoorbeeld bezig met vernieuwen van een aantal tees, maar ik ben bang dat we over een aantal jaren die tees weer moeten afbreken, omdat we veranderingen willen doorvoeren op de driving-range. Een compleet beheersplan dwingt je over dat soort zaken na te denken. Met een compleet beheersplan weet je als greenkeeper ook veel beter waar je mee bezig bent en waar je naar toewerkt. En zoiets werkt ook motiverend naar de greenkeepers toe. Ik denk dat zo'n beheersplan moet groeien. Baancommissarissen en bestuur moeten misschien nog wat wennen aan zo'n plan, en wellicht zijn nog niet alle voordelen van zo'n plan duidelijk in beeld gebracht'.